

2020. aasta prantsuse keele rahvusvaheliste DELF *scolaire* eksamite analüüs

Anu Lutsepp
Prantsuse keele peaspetsialist

Alates 2013. aastast korraldab SA Innove rahvusvaheliselt tunnustatud prantsuse keele DELF *scolaire* eksameid, mis on suunatud prantsuse keelt võõrkeelena õppijatele.

DELF *scolaire* eksamite sihtgrupp on põhikoolide ja gümnaasiumide õpilased. Õpilastel on võimalik valida A1-, A2-, B1- ja B2-taseme eksamite vahel, neist kahte viimast (B1- ja B2-taseme eksameid) tunnustatakse ühtlasi ka võõrkeele riigieksamina. DELF *scolaire* eksami tulemust võib kool soovi korral arvestada ka koolieksamina või selle osana.

Järgnevas analüüsis esitatakse 2020. aastal DELF *scolaire* eksamite (edaspidi DELF eksamid) üldandmed ja tulemused.

DELF eksamite lühikirjeldus

Tabel 1. DELF A1, A2, B1, B2 eksamite osad ja ajaline kestus

	Ülesannete lahendamiseks ette nähtud aeg minutites				Maksimaalne punktisumma kõikidel eksamitel
	DELF A1	DELF A2	DELF B1	DELF B2	
Kuulamine	20	25	25	30	25
Lugemine	30	30	35	60	25
Kirjutamine	30	45	45	60	25
Rääkimine	10* + 5-7	10* + 6-8	10* + 15	30*+ 20	25
Kokku					100 punkti

*ettevalmistusaeg

Kõik neli DELF eksamit koosnevad neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25 punkti ning ühele osaoskusele: kuulamine, lugemine, kirjutamine ja rääkimine. Kõigil eksamitel kehtivad samad soorituspiirid – eksam loetakse sooritatuks kogutulemusega 50/100, kusjuures minimaalne tulemus igas eksamiosas on 5/25. Positiivse lõpptulemuse saamiseks ei tohi ühegi osaoskuse tulemus jääda alla viie punkti, isegi kui kogutulemus ületab 50/100. Eksaminandil,

kelle kogutulemus on 57 punkti, kuid nt kuulamises jäi tulemuseks neli punkti, loetakse seega eksam mittesooritatuks. Sama kehtib eksaminandi kohta, kes puudub näiteks suuliselt eksamilt, ehkki teiste eksamiosade kogusumma ületaks lävendi. DELF eksamite lühikirjeldused asuvad Haridus- ja Noorteameti kodulehel riigieksamite materjalide all.

2020. a DELF eksamitel osalenud õpilaste üldandmed

Seoses COVID-19 levikuga kuulutati 2020. a. riigieksamid (sh ka võõrkeele riigieksam) vabatahtlikuks ning põhikooli lõpueksamid jäeti ära. Ühtlasi lükkas eriolukorra kehtestamine riigieksamite ja rahvusvaheliste võõrkeele eksamite sessioonid mitme kuu võrra edasi. DELF eksamid toimusid seega erandkorras augusti alguses Haridus- ja Noortemaeti ning Ettevõtluskõrgkooli Mainor ruumides. Suuremate kogunemiste vältimiseks otsustati ühtlasi, et DELF eksameid, mida on erinevalt teistest rahvusvahelistest võõrkeele eksamitest saanud seni sooritada kõik 5.-12. klassi õpilased, toimuvad 2020. a. erandkorras vaid abiturientidele ning neile 11. klassi õpilastele, kelle koolis prantsuse keele õpet 12. klassis ei pakuta. 20. jaanuariks kõigile neljale tasemele kokku registreerunud 650 õpilasest kinnitas oma osaluse augustikuisel sessioonil 78 eksaminandi, kes jagunesid koolide vahel järgnevalt:

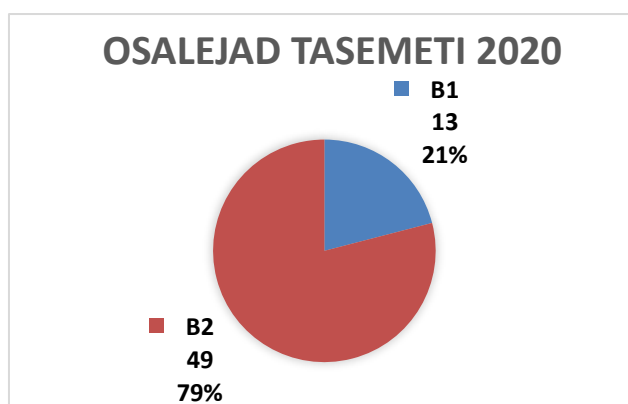
Tabel 2. 2020. a DELF eksamitel osalenud koolid

B1-tase	B2-tase
Gustav Adolphi Gümnaasium (4)	Tallinna Prantsuse Lütseum (23)
Miina Härma Gümnaasium (4)	Gustav Adolphi Gümnaasium (16)
Hugo Treffneri Gümnaasium (3)	Vanalinna Hariduskollegium (5)
Tartu K. J. Petersoni Gümnaasium (3)	Rocca al Mare Kool (3)
Rocca al Mare Kool (2)	Miina Härma Gümnaasium (2)
Tallinna Prantsuse Lütseum (2)	Tallinna Reaalkool (2)
Ehte Humanitaargümnaasium (1)	Ehte Humanitaargümnaasium (1)
Tallinna Inglise Kolledž (1)	Hugo Treffneri Gümnaasium (1)
Vanalinna Hariduskollegium (1).	Kadrioru Saksa Gümnaasium (1)
	Loo Keskkool (1)
	Tallinna Euroopa Kool (1)
	Tartu Tamme Gümnaasium (1)

Tabel 3. 2020. a DELF eksamite sooritajad

Tase	Registreerus	Osales	Puudus	Sooritas	Sooritamata	Sooritusprotsent
B1	21	13	8	13	0	100
B2	57	49	8	48	1	98
KOKKU	78	62	16	61	1	98%

Eksamitel **osales** 62 eksaminandi ning puudus 16 registreerunut. Soovitud taseme saavutas 61 eksaminandi, lävendit ei ületanud üks eksaminand.

Joonis 1. 2020. a eksamitel osalenud eksaminandide jaotus tasemeti

Käesoleva aasta väga väike osalusprotsent B1-taseme eksamil on põhjendatav sellega, et eksami sooritamise õigus anti vaid abiturientidele ning neile 11. klassi õpilastele, kes 12. klassis prantsuse keele õpinguid ei jätkka. Tavapärasel eksamisesioonil on alates 2017. aastast B1-taseme eksamil osalejaid olnud u. 10 korda rohkem, sest osaleda saavad lisaks gümnaasiumile ja ka põhikooli õpilased. 9. klassis sooritavad B1-taseme eksami reeglina need õpilased, kes õpivad prantsuse keelt A-võõrkeelena ning soovivad kohaliku põhikooli valikeksami asemel sooritada rahvusvaheliselt tunnustatud diplomiga tõendatava DELF eksami. Kui gümnaasiumis on võimalik DELF B1- ja B2-taseme eksamitega võõrkeele riigieksam asendada, siis põhikoolis seda võimalust veel pole. Seega on tegu õpilastega, kes sooritavad DELF eksami lisaks kohustuslikele lõpueksamitele. Taolisi õpilasi on igal aastal rohkem kui kohaliku eksami valinud õpilasi (2019. a. sooritas prantsuse keele põhikooli valikeksami 6, DELF B1 eksami 16 õpilast).

Kuna 2020. a. B1-taseme eksamile registreerusid enamasti 11. klassi õpilased, oli suur ka selliste puudujate osakaal, kes otsustasid eksami tõenäoliselt 2021. a. kevadesse lükata. Eksamile tulemata jätnud õpilasi mõjutas kindlasti ka tõsiasi, et ehkki augustisse lükatud sessioon andis ühelt poolt rohkem aega kordamiseks, möödus see suuresti distantsõppel ning seejärel juba ka koolivaheajal olles.

B2-taseme eksami sooritajate arv jäi eelnevate aastatega võrreldes enamvähem samale tasemele, ning seega võib öelda, et COVID-19-e mõju õpilaste motivatsioonile oli siin minimaalne: need, kes vajasisid diplomit õpingute jätkamiseks või soovisid enne kooli lõpetamist kasutada viimast võimalust oma keeletaset tasuta testida, otsustasid eksami siiski sooritada.

Tabel 4. DELF eksamitel osalenud eksaminandide arv 2015.-2020. a.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A1	86	112	159	157	150	-
A2	105	181	177	166	217	-
B1	74	83	120	122	110	13
B2	31	52	38	55	57	49
KOKKU	296	428	494	500	534	62

Eksami sooritas edukalt **98% eksaminandidest**. Ehkki DELF eksamite sooritusprotsent on ka muidu kõrge, viitab 2020. a. vastav näitaja sellele, et eksamil otsustasid osaleda prantsuse keeles väga hea õppeedukusega õpilased. Teisalt tagab aastast aastasse kõrge sooritusprotsendi tõsiasi, et õpilastel on võimalik ise otsustada, millisel tasemel (2020. a. B1 või B2) nad eksamit sooritada soovivad. Õige taseme valimine eeldab head koostööd aineõpetajaga ja eneseanalüüsi oskust, et ei pingutataks vaid „läbi saamise“ nimel, vaid et üleüldine eksamikogemus oleks eduelamust pakkuv. Positiivne eksamikogemus on oluline motivaator õpingute jätkamisel ja järgmise taseme poole pürgimisel.

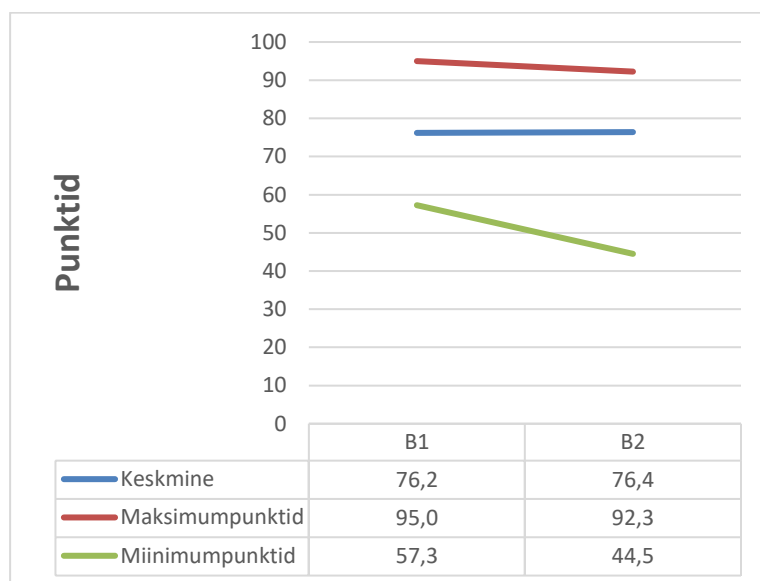
Tabel 5. 2020. a DELF eksamitel osalenute arv klassiti

	11. kl	12. kl	KOKKU
Õpilasi	17	44	62
Tase B1	10	3	13
B2	7	42	49

Tabel 5. näitab seost valitud keeleoskustaseme ja klassi vahel. 2020. aastal käisid B1-taseme eksami valinud õpilased valdavalt 11. ja B2-taseme eksami valinud õpilased 12. klassis. 12. klassis sooritavad B1- eksamit reeglina B- ja C-võõrkeele õppijad. B2-taseme eksami valivad 11. klassis väga tugevad A-võõrkeele õppijad või õpilased, kelle koolis 12. klassis prantsuse keele õpet ei pakuta, ent kes soovivad ennast proovile panna.

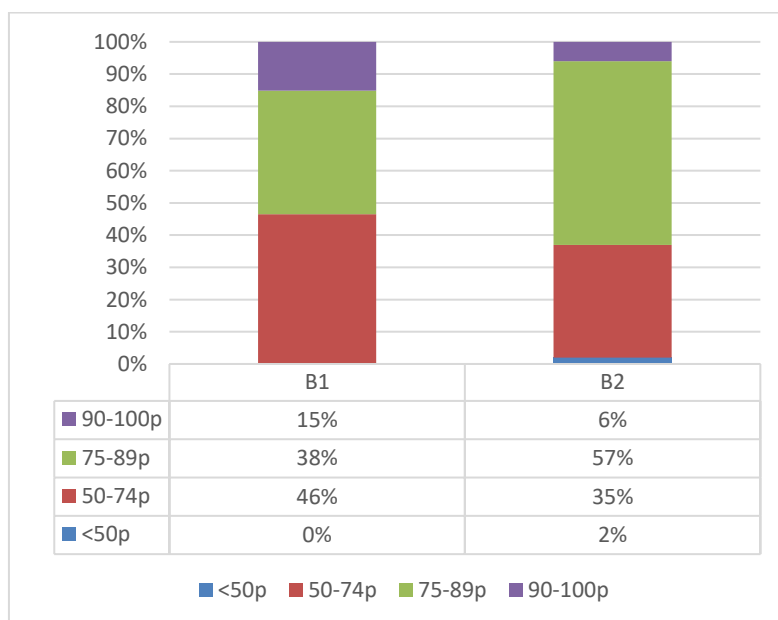
Võimalus valida, millisel tasemel eksam sooritada, motiveerib õpilasi oma keeletaset ise analüüsima ning oma keelelise arengu vastu huvi tundma. Ka koolil on võimalik DELF eksamite abil õpetamisele/õppimisele teatud määral tagasisidet saada ning tulemustest lähtuvalt õpiprotsessi kohta järeldusi teha. DELF eksamite tulemusi saab kasutada nii keeleoskustaseme fikseerimiseks klassis/kooliastmes, uute eesmärkide püstitamiseks kui ka muudatuste sisseviimiseks õpiprotsessi.

DELFL 2020. a. DELF B1 ja DELF B2 eksamite tulemused

Joonis 2. DELF 2020. a. eksamite tulemused

Joonis 2. näitab seost erineva taseme eksamite ja keskmiste tulemuste vahel. B1-tasemel jääb keskmine täpselt maksimum- ja miinimumtaseme vahele, B2-tasemel läheneb keskmine pigem maksimumpunktidele. Nii maksimum- kui miinimumpunktid on B2-taseme puhul tavapäraselt madalamad kui B1-tasemel.

Joonis 3. DELF 2020. a eksamite tulemuste jaotus tasemeti protsentides

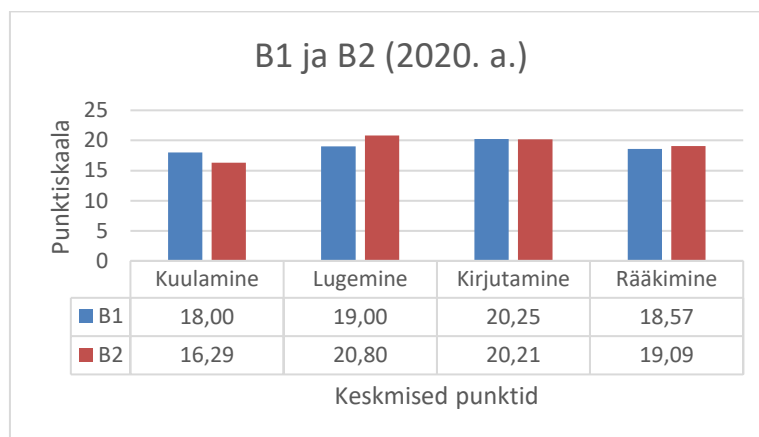
Tulemuste jaotuse (joonis 3.) põhjal on näha, et üldiselt valisid õpilased endale jõukohase eksami: eksami „heale“ (75-89 p) ja „väga heale“ (90-100 p)

tulemusele sooritanud õpilasi oli kummalgi tasemel rohkem õpilasi kui „rahuldava“ (50-74 p) või „mitterahuldava“ (<50 p) tulemuse saanuid.

Kuna B1-taseme eksamil osales kordades vähem õpilasi kui tavaliselt, ei ole võrdlused eelnevate aastatega asjakohased. B2-tasemel tõusis võrreldes eelmise aastaga aga oluliselt tulemusele „hea“ (75-89p) eksami sooritanute protsent (57% 2020. a., 33% 2019. a.) ning langes alla 50p saajate osakaal (2% 2020. a. , 11% 2019. a.).

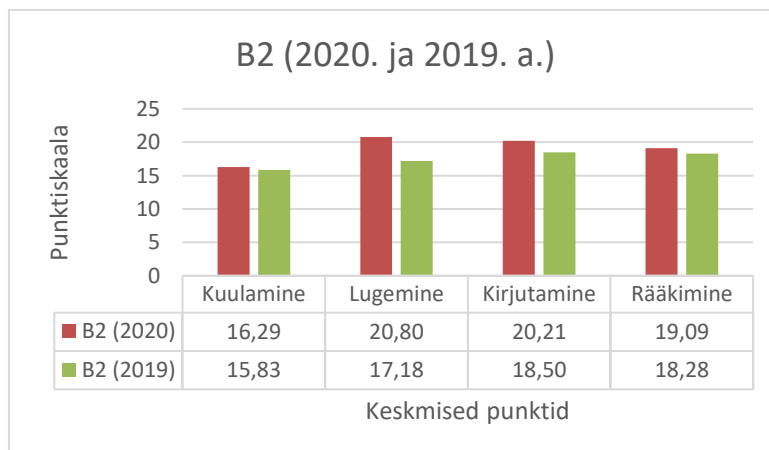
Tulemused osaoskustes

Kummalgi tasemel jaotusid keskmised tulemused osaoskustes järgnevalt.

Joonis 4. Keskmised tulemused osaoskustes B1 eksamil 2020. a.

Kuna 2020. a. B1-taseme eksamit ei ole erandlikult väikese osalejate arvu tõttu asjakohane eelnevate aastatega võrrelda, toome eelmise aastaga võrdluseks välja vaid B2-taseme osaoskuste keskmised.

Joonis 5. Keskmised tulemused osaoskustes B2 eksamil 2020. ja 2019. a.

Osaoskuste puhul on näha, et kummalgi tasemel valmistas eksaminandidele enim raskusi harjumuspäraselt **kuulamisosa**. Samuti nähtub (Joonis 5.), et B2-tasemel oli kuulamisosa 2020. a. üldiselt veidi paremini sooritatud kui eelneval aastal. Kõige paremaid tulemusi saadi 2020. a. B1-tasemel kirjutamis- ja B2-tasemel lugemisosas. Võrreldes eelneva aastaga on B2-taseme puhul ühtlasi näha, et paremaid tulemusi saavutati kõigis neljas osaoskuses.

Kokkuvõte

Suurem osa 2020. aastal DELF eksamitel osalenud õpilastest sooritas valitud eksami edukalt ning 62 eksaminandist 61 said ka soovitud keeleoskustaset tõendava diplomi, ehk nende sooritus vastas järgmistele tingimustele:

- igas osaoskuses koguti vähemalt 5 p 25-st;
- koondtulemus oli vähemalt 50/100-st.

Kokku anti diplomeid välja järgnevalt:

- B1-tasemel 13;
- B2-tasemel 48.

B1- ja B2-taseme diplom annab võimaluse asendada gümnaasiumi lõpetamiseks vajalik võõrkeele riigieksam. B2-taset kinnitava diplomiga on võimalik jätkata õpinguid Prantsusmaa kõrgkoolides või prantsuskeelsetel õppekavadel mujal maailmas. B1- või B2-taseme olemasolu nõutakse ka prantsuse keelt kõnelevates riikides üliõpilasvahetuses osalemiseks. Eestis on DELF B2 eksami edukat sooritamist tõendava diplomiga võimalik eritingimustel astuda Tartu Ülikooli romanistika bakalaureuseõppesse.

5.-12. klassini sooritatavad DELF eksamid:

- annavad õpilastele motiveeriva eesmärgi, mille poole püüelda ning paljudel juhtudel (6.-8. klassis) ka esmase eksamikogemuse;
- võimaldavad ennekõike õpilastel, aga ka aineõpetajatel, koolidel, lapsevanematel ja riigil saada tagasisidet õpetamise/õppimise tulemuslikkuse kohta;
- aitavad jälgida riiklikus õppekavas sätestatud ning Euroopa keeleõppe raamdokumendil põhinevate õpitulemuste saavutamist kooliastmeti;

- loovad võimaluse tõendada omandatud keeletaset välismaal tänu rahvusvaheliselt tunnustatud diplomile;
- toetavad elulise õppesisu ja autentsete materjalide kasutamist õpiprotsessis.

Anu Lutsepp

prantsuse keele peaspetsialist

Haridus- ja Noorteamet